

The background of the image is a collage of Swedish currency. It features several banknotes, including a 1000 Swedish Krona note (blue and white) and a 500 Swedish Krona note (red and white). There are also various coins, such as 100 Krona (gold), 50 Krona (yellow), and 20 Krona (orange) coins. The text "RIKSBANK" and "SVERIGE" are visible on the currency. The overall theme is financial and economic.

EKONOMI och ARBETE

Hyra

Hyra är när någon lånar ut någonting man äger till någon annan och tar betalt för detta.

Det är vanligt att man exempelvis hyr en lägenhet.

Då betalar man pengar för att få bo i lägenheten utan att man äger den.

Skatt

Skatt är någonting som alla som får lön betalar till staten.

Dessa pengar används sedan till att betala skolor, sjukvård, äldreomsorg m.m.

Alla betalar inte lika mycket i skatt. En person i Sverige skattar ungefär 34% av sin lön. Det betyder att de som tjänar mer pengar betalar mer och de som tjänar mindre betalar mindre.

Bidrag

Bidrag är någonting som betalas ut av staten för att hjälpa människor med olika kostnader.

Barnbidrag är ett exempel på detta. Detta ges till föräldrar med barn som är under 18 år för att hjälpa dem med kostnader som följer barn.

Försäkring

En försäkring är någonting man betalar för att ha. Då betalar man en avgift varje år/månad.

När man exempelvis har en försäkring på sitt hus så får man pengar av försäkringsbolaget om någonting skulle hända huset.

Om huset skulle gå sönder får man pengar av försäkringsbolaget så att man kan laga huset.

Låna

Behöver man pengar så kan man låna av en bank eller personer som man känner.

Tänk på att du ska betala ränta på det lån som du tar.

Kan man inte betala tillbaka pengar som man lånat kan man få betala ytterligare pengar. Detta kallas dröjsmålsränta.

Budget

När man gör en budget tar man reda på vilka utgifter som man kommer att ha under en bestämd period.

En budget är alltså en sammanfattning av allt som man kommer att behöva använda sina pengar till.

Exempel på budget kan vara en månadsbudget eller en årsbudget.

Ränta

Ränta är kallas det pris man får betala när man lånar pengar.

Den som lånar ut pengar får räntan för att den lånat ut dessa.

Om vi lånar 100 SEK av banken till 2% ränta kommer vi behöva betala tillbaka 102 SEK till banken. 100 SEK + 2 SEK.

Arbetsmarknad

En arbetsmarknad är den marknad där företag (arbetsgivare) söker människor (arbetare) som vill utföra arbete mot att de får lön.

Varor

En vara är någonting som någon tillverkar och säljer till någon som vill köpa detta.

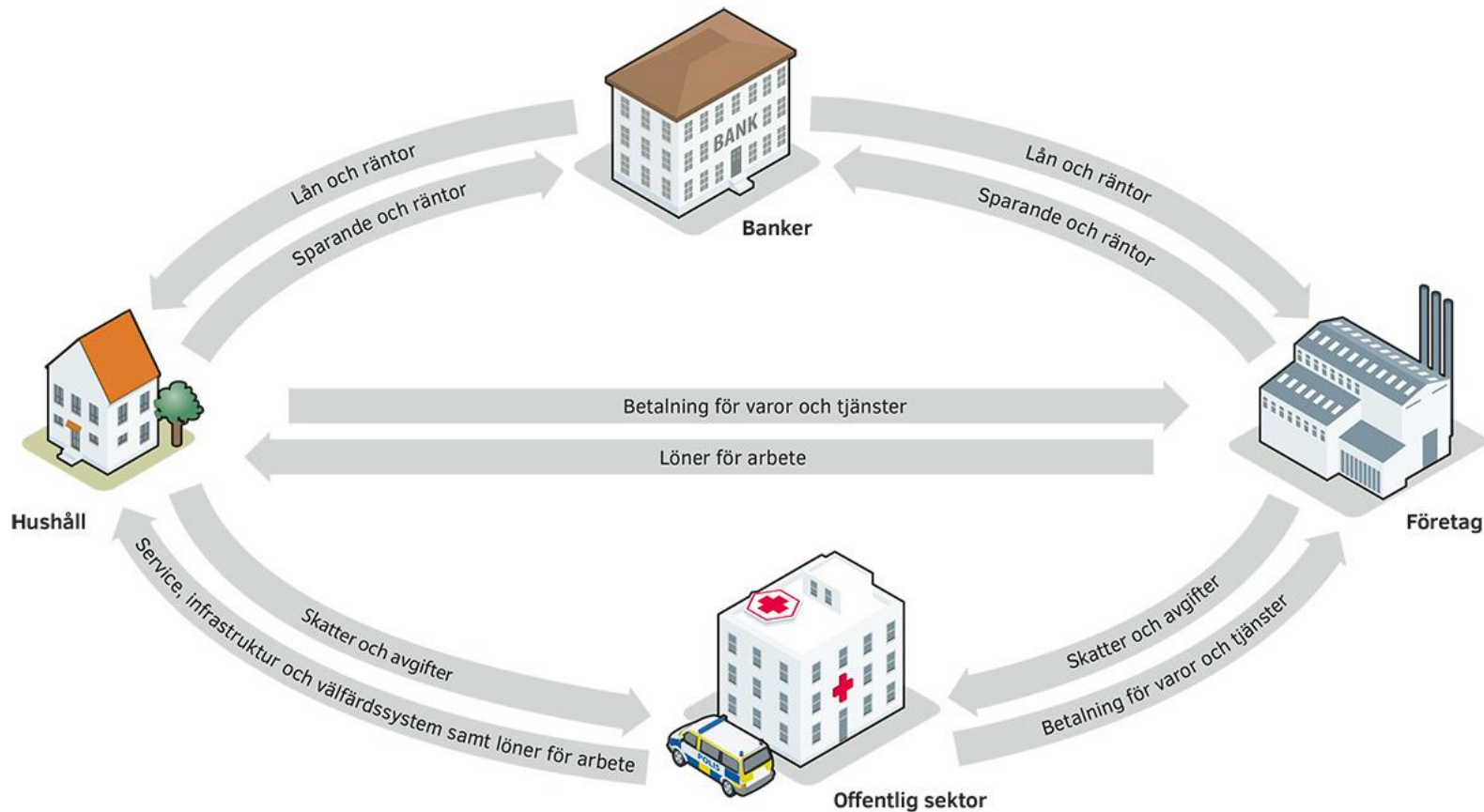
Exempel på varor är papper, stolar, datorer m.m.

Tjänster

När man säljer tjänster hjälper man andra människor med sådant som de inte klarar av eller vill göra själva.

Exempel på tjänster som säljs är hårklippningar, elektriker som kopplar el eller serveringspersonal på restauranger.

Det ekonomiska kretsloppet

De fyra aktörerna i det ekonomiska kretsloppet är **hushållen**, **bankerna**, den **offentliga sektorn** och **företagen**. Dessa aktörer är sammankopplade med varandra, som vi ser på bilden.

Offentlig och privat sektor

Offentlig sektor

Allt som kommunen, regionen och staten äger kallas den offentliga sektorn.

Vi i Sverige äger mycket gemensamt. Kommuner, regionen och staten äger exempelvis skolor, sjukhus, polis och domstolar. Allt detta ägs tillsammans med hela Sveriges befolkning och betalas med skattepengar.

Privat sektor

Det som inte tillhör offentlig sektor kallas för privat sektor. Den privata sektorn är till exempel sådant som du, din familj och alla andra hushåll äger: leksaker, kläder, möbler, bilar, egna bostäder och så vidare. Till den privata sektorn hör också många företag, från kiosker och andra småföretag till storföretag som Volvo och Atlas Copco.

Fackföreningar

En fackförening kan liknas vid en klubb som man betalar för att vara med i. Idag är de flesta anställda med i en fackförening, eller **facket** som man oftast säger. Facket förhandlar med arbetsgivarna (de som ger folk ett arbete) alla och försöker få upp lönerna och göra arbetsplatserna säkrare och tryggare. Men man måste inte vara med i facket.

Arbetsförmedlingen och a-kassan

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen är en myndighet som hjälper människor som är arbetslösa att hitta ett arbete, samtidigt som de hjälper företag att hitta arbetare med rätt utbildning.

A-kassan (arbetslöshetskassan)

A-kassan kan liknas vid en klubb som du betalar för att vara med i. Har du varit medlem i A-kassan samtidigt som du arbetat och sedan blir arbetslös så kan du få pengar av a-kassan. Då slipper man att bli utan inkomst.